

A hernyó-lány átváltozása: a lánytest ábrázolása Joseph Sheridan Le Fanu *Carmilla* című vámpírtörténetében

„Hernyó a lány, míg ebben a világban él, és csak akkor lesz belőle végre pillangó, ha eljön a nyár – de addig kénytelen úgy élni, mint holmi lárva és báb.” – így kiált fel a *Carmilla* címszereplője, és kijelentésével tematizálja a szöveget szervező átváltozás-toposzt és lánykori szorongást. Az 1872-ben megjelent vámpírnovella az angolszász gótikus irodalom egyik alapműve: a világtól elzárva élő főszereplője, Laura, szoros barátságot köt Carmillával, a szintén lánykorú, rejtélyes vámpírral, kettejük szenvedélyes és határsértő kapcsolatát pedig iszonyat és vonzalom ambivalens hatalmi dinamikája jellemzi. Carmilla valójában Laura hasonmása, alteregója: túlzó módon testesíti meg a másik lány félelmeit és szorongásait. Vámpírsága nem csupán az ártatlan Laura társadalmilag elnyomott női szexuális vágyainak kivetülése, hanem annak a paradox testélménynek a képe is, amely a felnőtté válás küszöbén álló fiatal lányok sajátja volt a késő-viktoriánus korban, és számos értelemben napjainkban is az. Ez a vámpír által testet öltött alakváltás tehát egyszerre kulturálisan abszurd és iszonytató (uncanny), ugyanakkor élettani szempontból természetes is. Előadásomban – melynek mottója a fent olvasható hernyó-idézet – ezt a megkettőzött lánytestet vizsgálom a viktoriánus irodalom és a társadalmi nemek tudományának tükrében. Olvasatomban nagy mértékben támaszkodom Beth Rodgers „határvidék” és „küszöb” fogalmaira, a lánytudomány (*girl studies*) eredményeire, valamint a vámpír kultúratudományban betöltött szerepére. Szoros olvasás útján igyekszem azonosítani azokat a textuális jelenségeket és stratégiákat, amelyek lehetővé teszik, hogy a mű átváltozó lányteste a szöveg egészét átszövő, árnyalt motívummá váljék.